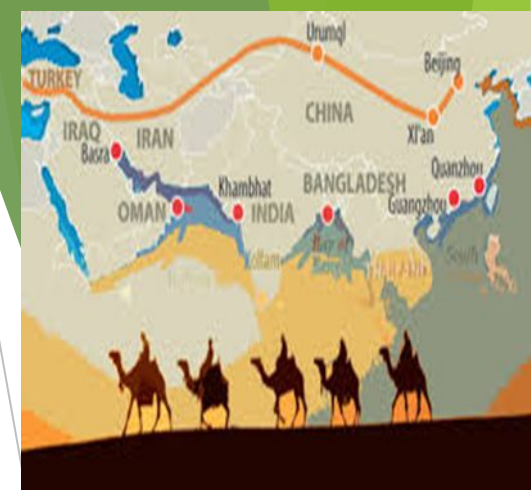

Mavzu: Buyuk ipak yo'li boylab sayohat. Badiiy uslub

O'zbek tili fanidan elektron dars ishlanmasi
Tayyorladi: TDSHU akademik litseyi
o'qituvchisi X.M.Mahmudova

Amaliy mahg'ulot mazmuni:

Leksika: Markaziy Osiyo, Sharq va G'arb mamlakatlari, Buyuk ipak yo'li, Xitoy shoyisi, gilamlar, iqtisodiy va madaniy, karvon yo'li, savdo-sotiq ishlari, xitoy ipagi

Grammatika: Badiiy uslub, aralash uslub

Reja:

1. Markaziy Osiyoda savdo-sotiq ishlari
2. Buyuk ipak yo'li bo'ylab sayohat
3. Badiiy uslub

Tayanch soʻzlar va birikmalar:

Markaziy Osiyo, Sharq va Gʻarb
mamlakatlari, Buyuk ipak yoʻli,

Xitoy shoyisi, gilamlar,
iqtisodiy va madaniy, karvon
yoʻli, savdo-sotiq ishlari, xitoy
ipagi

Daftaringizga lug'at so'zlarni yo'zib oling

qit'alararo - межконтинентальный

ayirboshlash - обмен

ishonchli - надёжный

savdogar - торговец, купец

Shoyi, ipak - шелк

Matnni o'qing va ajratib
ko'rsatilgan ma'lumotlarni
daftaringizga yozib oling

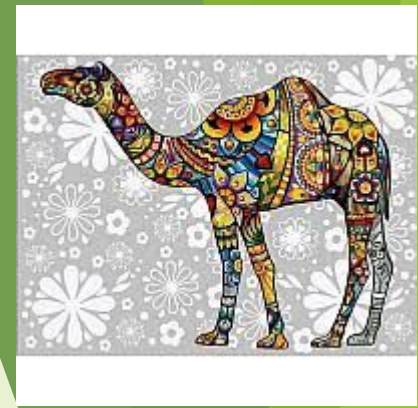

Buyuk ipak yo'li qadimda va o'rta
asrda Sharq va G'arb
mamlakatlarni ilk bor o'zaro
bog'lagan qit'alararo karvon
yo'lidir. Mamlakatlar o'rtasida
qimmatbaho mahsulotlar,
savdo-sotiq ishlari, xitoy ipagi
Buyuk ipak yo'li orqali olib

Markaziy Osiyo va Yevropada o‘zbek, qozoq, tojik, qirg‘iz, turkman savdogarlarini millatidan qat’i nazar bir nomda «Musulmon savdogarlari» deb atashgan. Xitoyda musulmon savdogarlari molni molga ayirboshlashsa, Yevropada ularning kumush tangasi pul bo‘lib ham, tovar bo‘lib ham xizmat qilgan. X asrda savdo-sotiqda cheklar qo‘llanilgan. Pul muayyan shaharda savdogarlarning ishonchli kishisi - sarrofga berilib, undan tegishli hujjat - chek olingan

Matn asosida savollarga javob bering

Matn yuzasidan savollar: 1. Buyuk ipak yo‘lining ahamiyatini aytib bering.

2. Buyuk ipak yo‘li orqali qanday karvonlar o‘tgan?

3. Sahrodagi karvonlar suvni qayerdan olganlar?

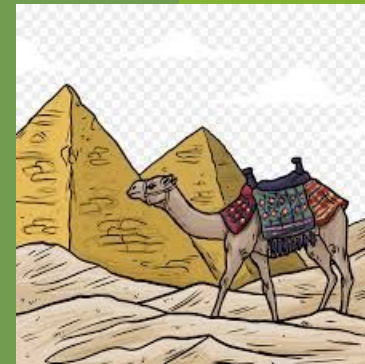
Badiiy uslub

Bilib oling! Voqelikni badiiy obrazlar vositasida aks ettiradigan, badiiylikka, ifodalilikka, ta'sirchanlikka boy bo'lgan uslub badiiy uslub deb ataladi. Badiiy uslubda yoziladigan asarlar quyidagi turlarga bo'linadi: nasr - proza janrida yoziladigan, nazm - she'riy va dramatik asarlar. Bunday asarlarda uslubiy bo'yoqdor va ko'chma ma'noli so'zlar ko'p qo'llanadi.

Badiiy uslub

Badiiy uslub aralash uslub hisoblanadi, chunki bu uslubda so‘zlashuv va kitobiy uslublarga xos o‘rinlar ham uchraydi. Badiiy uslub o‘zbek tili vazifaviy uslublari orasida o‘ziga xos mavqega ega bo‘lib, ayni paytda o‘zining alohida me‘yorlariga ham ega.

Berilgan mashqni “Toifalash” metodi orqali bajaring 3-mashq.

Berilgan soʻzlarni quyidagicha toifalangi

Kitobiy uslub	Soʻzlashuv uslubi:
mojaro	Janjal

Janjal, toʻpolon, mojaro, gʻalva, gʻavgʻo, mashmasha, isteʼmol qilmoq, totmoq, yemoq, tanovul qilmoq, olmoq, tushirmoq, umrbod, toabad, hijron, ayriliq, valdiramoq, gapirmoq, aloqador, taalluqli, tegishli, ayol, xotin, aylanmoq, sayr etmoq, avvalgi, oldingi, ilgarigi, burungi, adabiy, mangu, umrbod, avaylamoq, ayamoq, ehtiyotlamoq, eʼzozlamoq, ardoqlamoq.

Uyga vazifa:

Nuqtalar o‘rniga foydalanish uchun berilgan so‘zlardan mosini qo‘yib yozing. Uslubiga e‘tibor qarating.

1. Suv uzoq-uzoqlarga ... .. boradi.
2. Sigir ko‘p pichan, o‘tni sevib ... ..
3. Qishda daraxtlar ... .. o‘raladi va xayol surib turganday tuyuladi.
4. Kutubxona - nurxona. Kitoblar inson umrining ... o‘tishiga, ... bo‘lishiga yordam beradi.
5. Kuzda qushlar bu joylar bilan ... janubga yo‘l oladilar.
6. Bobomiz Alisher Navoiyning ... bag‘ishlab, «Kitob bilim manbayi» mavzusida kitobxonlik kechasi o‘tkazildi.
7. Ibrohim bu yil Norin daryosini ko‘rishga ... ..
8. Bulutlar bo‘linib, ular orasidan quyosh ... .. socha boshladi.

Foydalanish uchun so‘z va so‘z birikmalari: muyassar bo‘ldi, hayot olib, yeydi, ilmi, sermazmun, xayrlashib, tavalludiga, zarrin nurlarini, oq kiyimga.